

Τούθ' ὅπερ ἐσήμαινεν ὅτι οὐδὲν ἀπολύτως ἐφοβείτο.

Καὶ τί νὰ φοβηθῆ τάχα; Τοὺς κεραυνοὺς τῆς εὐγλωττίας τοῦ Γκαρούς; Τὸν ὀρυμαγδὸν τῶν ἐκλογικῶν ὁμηγύρων; Ὁ ταγματάρχης Βερδιέ εἶχε ἴδει πολὺ σοβαρώτερα ἀπ' αὐτά!... Ἐνόμιζεν ἄλλως τε ὅτι ἤρκει νὰ παρουσιασθῆ ἔντιμος ἀνὴρ εἰλικρινῆς καὶ σταθερὸς εἰς τὰς ιδέας του, ὅπως ἀμέσως ἀκουσθῆ ἡ φωνὴ του παρ' ὄλων τῶν ἐντίμων πολιτῶν.

— Εἰσθε ρήτωρ; ἤρωτησεν αὐτὸν ἐν τούτοις ὁ Σαρβὲ προτείνων ἐπιδεικτικῶς τ' ἀγέρωχα στέρνα του.

Ὁ ταγματάρχης δὲν ἦτο ρήτωρ· ἄλλοτε ὁμῶς ὅτε παρέδιδε μαθήματα πρὸς τοὺς ἀξιοματικούς, ἠκροῶντο αὐτὸν εὐχαρίστως, ὠμίλει δὲ σαφῶς ἄνευ ἐκζητήσεως περὶ τὴν φράσιν. Λοιπὸν κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οἱ γεωργοὶ τοῦ Σηκουάνα καὶ Μάρνης, οἱ ἐργάται τοῦ Μελὲν καὶ οἱ λιθοτόμοι δὲν ἦσαν, καθὰ ὑπέθετε, δυσκολώτεροι περὶ τὴν ἀκρόασιν τῶν λόγων του παρὰ οἱ ἐξεληθόντες τῆς πολυτεχνικῆς σχολῆς.

— Λοιπὸν εἴμεθα σύμφωνοι, κυρία, εἶπε πρὸς τὴν Ἐρρικέτταν. Ἐμπρός! ὅπως λέγετε.

Ὅτε δὲ ὁ Σαρβὲ προσέθηκεν ἀφ' ἐτέρου ὅτι ἡ ἐπιτροπὴ ἢ μέλλουσα νὰ σχηματισθῆ προθύμως θὰ κατέβαλλεν ἐξ ἰδίων τὴν δαπάνην τῆς ἐκλογῆς, ὁ ταγματάρχης ἐπέμεινε νὰ μετᾶσχη καὶ αὐτὸς τῆς δαπάνης καὶ μάλιστα τοῦ κυριωτέρου μέρους αὐτῆς μὲ τὴν ἐπιμονὴν ἣν πᾶς ἄλλος θὰ κατέβαλλεν ὅπως ἀπαλλαγῆ τοῦ βάρους. Ἐνόμιζεν ὅτι ἂν ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἐννοεῖ καὶ αὐτὸς νὰ ριψοκινδυνεύσῃ τίποτε εἰς τὴν μάχην, θὰ ἐξελαμβάνετο ὡς φιλόδοξος καὶ φιλάργυρος, ὅστις ἐπόθει μὲν τὸν ἀγῶνα ἀλλὰ χωρὶς νὰ διακινδυνεύσῃ τι. Ἐπέμεινε ἐπὶ τούτου εὐσταθῶς ἐπαναλαμβάνων ὅτι ἡδύνατο ἄνευ στενοχωρίας νὰ διαθέσῃ πέντε ἢ ἐξ χιλιάδες φράγκων, ἃς ἀκριβῶς τότε προϋτίθετο νὰ τοποθετήσῃ.

— Τοιοῦτοτρόπως ἰδοῦ, τοποθετοῦνται καταλλήλως! ἔλεγεν.

Ἄλλ' ἀφοῦ ἀπήντησεν αὐτῷ *καί*, ὁ ἀγαθὸς Βερδιέ, εὐρέθη ἐν σφοδρᾷ ἀμηχανίᾳ ὅτε ἐπέστρεψεν εἰς τὸ ἐν τῇ ὁδῷ Μανσάρ οἴκημά του καὶ ἐπανεῖδε τὴν Γιλβέρτην. Εἶχε τὸ ἦθος δύσθυμον, ὅπως οὖν τεθλιμμένον, ὡς παιδίον φωραθὲν ἐπὶ ἀτακτήματι.

— Εὐερεῖς!.. Ὁ ἀρχίσσης τόρα νὰ μὲ μαλλώνης... σὲ προειδοποιῶ,..

— Καὶ διατί, θεέ μου...

— Ἄ!... διατί... Πρὸ ὀλίγου ἐδέχθην... θὰ γελάσῃς... ἐδέχθην νὰ γίνω βουλευτής... μάλιστα, ἐγώ!... Τί τὰ θέλεις;... εἶνε καὶ αὐτὸ καθήκον ὡς κάθε ἄλλο... Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι χρειάζονται δι' αὐτό... χρήματα... καὶ θὰ

ἐξοδεύσω ἀπὸ τὰ ἰδικά σου, κόρη μου!.. Μὴν ἀνησυχῆς ὁμῶς καὶ σοῦ ὑπόσχομαι εἰς τὸ μέλλον νὰ κάμω οἰκονομίαν... Τίποτε βιβλία πλέον εἰς τὸ ἐξῆς!... Ὁ ἀγοράζω ὀλιγωτεραις παληοφυλλάδαῖς... Ἐπειτα μάθε ὅτι καὶ τὸ μέλλον σου... μάλιστα, τὸ μέλλον σου, ἔχει σχέσιν κάπως μὲ τὴν ἀπόφασίν μου ταύτην... Σοῦ ὀρκίζομαι...

Ἡ Γιλβέρτη προσέβλεψε φιλοστόργως τὸν θεῖόν της καὶ ἐνηγκαλίσθη αὐτόν.

— Μὴ σὲ μέλη δι' ἐμέ, ἀγαπητέ μου θεῖε.

Ἐγὼ εἶμαι πάντοτε εὐτυχιστάτη, ὅταν εὐτυχῆς καὶ σύ! καὶ πάντοτε θὰ ὑπερηφανεύομαι δι' ὅ,τι καὶ ἂν πράττης:

Τοιοῦτος ἦτο ὁ ὑποψήφιος, δὴ ἡ κυρία Ἐρβλαὶ εἶχε προσκαλέσει εἰς πρόγευμα εἰς τὴν ἐν Δαμμαρι-λὲ-Δυῶ ἐπαυλίν της ὅπως τὸν παρουσιάσῃ εἰς τοὺς ἰσχύοντας ἐν τῷ τόπῳ διὰ νὰ τελειώσῃ διὰ μιᾶς τὴν δουλειά. Βλέπων δὲ αὐτὸν καθήμενον παρὰ τὴν τράπεζαν, ἰσχνὸν μὲ τὸ μέτωπον ἀπεπιλωμένον καὶ τὴν μακρὰν ρῖνα νεύουσαν πρὸς τὴν ἔμπροσθέν του παροψίδα, ὁ κ. Καπποᾶ ἐμμένων εἰς τὴν ιδέαν του, ἐπανελάμβανεν αὐθις ταπεινῇ τῇ φωνῇ πρὸς τὸν γείτονά του:

— Δὲν κάμνει πολὺ μεγάλην ἐντύπωσιν ὁ ταγματάρχης. Ἄν δὲν εἶχε τὸ παράσημον, οὐδὲ τέσσαρας ψήφους δὲν θὰ ἔπαιρνε. Ἄλλὰ ἔχει τὸ παράσημον!

— Ναί... τὸ ὅποιον ὁμῶς εἴμπορεῖ νὰ τὸν βλάψῃ εἰς τὴν συνέλευσιν τῶν ἐκλογέων... Ὑπάρχουσιν τόσοι οἱ ὅποιοι φωνάζουν ἐναντίον τῶν παρασήμων.

Ὁ κ. Καπποᾶ ἐμειδίασε στρυφνῶς:

— Ἄν ἦμιν ἐγὼ ταγματάρχης, εἰξεύρεις τί θὰ ἀπῆντων; ἌΤέλος πάντων ἂν ἔχω τὸ παράσημον, δὲν τὸ ἐπῆρα διότι ἐπῆγξ εἰς τὸ κάτεργον.»

— Ὁ ἀπαντήσῃ ἴσως αὐτό, εἶπεν εὐγενῶς ὁ κτηνίατρος.

— Ὁ ἴδωμεν! ὑπέλαβεν ὁ συμβολαιογράφος. Καὶ ἤρξατο τὸ πρόγευμα.

[Ἐπεται συνέχεια.]

Ἡ ΑΡΙΣΤΗ ΦΙΛΗ ΤΩΝ ΝΕΑΝΙΔΩΝ

(Ἐκ τῶν τοῦ Ἐρνέστου Λεγούβέ).

(Συνέχεια· ἴδε προηγούμενον φύλλον).

Οἱ γυναικωνῖται ἐξέλιπον, ἀντικατασταθέντες ὑπὸ τῶν φρουριῶν, ἐντὸς δὲ τῶν κεκροσσωμένων τειχῶν ζῶσιν αἱ γυναῖκες ἀσφαλεῖς, ὡς ἄλλοτε ἐντὸς τῶν ὑψηλῶν καὶ ἀπομεμονωμένων δωματίων. Ἀποκεχωρισμένοι τῶν ἀνδρῶν, ὡς αἱ Ἑλληνίδες καὶ αἱ Ῥωμαῖαι, διαβιοῦσιν ἐν μέσῳ τῶν θεραπευνιδῶν, ἐργάτιδες ὡς ἐκεῖναι

κατασκευάζουσαι όλα τὰ ἐνδύματα τοῦ δεσπότη καὶ κυρίου τῶν ὡς καὶ τὰ τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶν. Ἐν τούτοις ἐπῆλθεν εἰς τὴν κατάστασιν τῶν μεγίστη μεταβολή, ἔργον θεσμοῦ ἀγνώστου τῆ ἀρχαιότητι, τοῦ ἱπποτισμοῦ, ὅστις παρήγαγε νέον τύπον γυναικὸς ἐν Εὐρώπῃ. Ἀποκύημα τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τοῦ γερμανισμοῦ, ὁ ἱπποτισμὸς ἐξηγίασε καὶ ἀπεθέωσε τὴν γυναικῆ ὑπὸ τὴν διπλῆν δ' αὐτοῦ ἐπιρροήν, ἡ σώζουσα τὴν γῆν γυνὴ ἀντικατέστησε τὴν καταστροφέα: ἡ Μαρία, τὴν Εὐάν καὶ τὴν Ἀφροδίτην. Ἐκ τούτου, εἶδος ἔρωτος, δὴ οὐδὲ κἀνεῖχεν ὑποπεύσῃ ἡ Ἑλλάς καὶ ἡ Ρώμη, ὁ ἰδανικός, ἀγνὸς καὶ ρωμαντικός. Ἀλλὰ καὶ ὄνομα νέον χαρακτηρίζει τὴν νέαν θέσιν τῆς γυναικὸς: ὁ ἱππότης τὴν καλεῖ, «Δέσποινά μου». Ἡ σύζυγος μένει οὐχ ἥττον ἡ θεότης τῆς ἐστίας, παρ' αὐτῇ ὅμως ἐνίοτε καὶ ἐν αὐτῇ ἀναφαίνεται τὸ ποιητικὸν πρόσωπον τῆς δεσποίνης: καθ' ὅσον ὁ σύζυγος καὶ ὁ ἱππότης ἔχουσιν ἕκαστος ἰδίαν θέσιν, οὐδόλως ὁμοιάζουσης πρὸς συμβίωσιν τῆς μεταξύ τοῦ ἱππότη καὶ τῆς δεσποίνης σχέσεως: δὲν βλέπονται συνεχῶς, διαβλέπονται μᾶλλον, συνομιλοῦσι σπανίως: βλέμμα ἀνταλλάσσόμενον ἐν μέσῳ ἑορτῆς, γονυκλισία ἢ χειροφίλημα πλῆρες σεβασμοῦ, ἰδοὺ πολλάκις τὰ μόνα πρόνομια τοῦ ἱππότη ἐν τούτοις ἀφοσιοῦται καὶ ἀποθηνήσκει διὰ ταῦτα, ζῆ δι' αὐτῶν, τίς δὲ ὁ διερμηνεύων τὸ ἀγνώστον τοῦτο αἴσθημα; ἢ βελόνη!

— Πῶς εἶνε δυνατόν!

— Ἀπλούστατα. Τὰ κεντημένα ἀποφθέγματα, αἱ κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν ἀγῶνων ἀποδιδόμεναι ταινίαι, αἱ κοσύμβαι ἐκ ζωρῶν ἢ σκοτεινῶν ἀποχρώσεων, τὰ διάφορα φυλακτὰ ἐν τῷ κόλπῳ, τὰ ὑπὸ τῆς δεσποίνης διδόμενα χρώματα δὲν εἶνε ἡ βελόνη τῆς γυναικὸς, μεμιγμένη εἰς τ' ἄλλα τοῦ ἱππότη; Δὲν δύναμαι νὰ συλλογισθῶ τὰ ποικίλα ταῦτα ἐμβλήματα χωρὶς νὰ φαντασθῶ τὰ μικρὰ δάκτυλα ἀφ' ὧν προῆλθον, ἀκολουθοῦντα τοὺς διαμαχομένους εἰς τὸ πεδῖον τοῦ πολέμου, ὅπως ἐνθαρρύνωσι, παρηγορῶσι καὶ ὑπερασπίζωσιν αὐτούς. Τούτου εὐρίσκω εὐφυστάτον παράδειγμα εἰς ἀρχαῖον χρονογράφον: "Ὅταν ὁ κύριος de Coucy ἠναγκάσθη ν' ἀπέλθῃ, ἡ δέσποινα de Fayet, ὕφανε δι' αὐτὸν σάκκον ἐκ μετάξης, ὠραιότατα κατασκευασμένον, ὡς ἀναφέρει ὁ χρονογράφος, ἀνέμιξε δὲ εἰς τὰ λεπτὰ καὶ στυλπνὰ νήματα, μάντευσον τί; μερικὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς τῆς διὰ νὰ εὐρίσκηται, οὕτως εἰπεῖν, πάντοτε πλησίον του.

— Ἐξαιρετα!

— Ὁ μέσος αἰὼν μᾶς παρέχει καὶ ἕτερον παράδειγμα ὀλιγώτερον ῥωμαντικὸν ἴσως, ἀλλὰ πολὺ χαρακτηριστικόν. Ὑπάρχει ἀκόμη ἐντός

τῆς μητροπόλεως τοῦ Bayeux, μικρᾶς πόλεως τῆς Γαλλίας, κέντημα ἐν εἶδει ταινίας διακοσίων δώδεκα ποδῶν μήκους, ἐνὸς δὲ καὶ ἡμίσεος ὕψους, κατεργασθὲν κατὰ τὸν δωδέκατον αἰῶνα ὑπὸ τῆς Ματθίλδης καὶ τῶν γυναικῶν αὐτῆς. Ἡξεύρεις δὲ τί παριστᾷ; τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀγγλίας ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν δράμα εἰς τρεῖς πράξεις καὶ τριάκοντα πέντε σκηνάς, Ἐκάστη σκηνὴ χωρίζεται ἀπὸ τῆς γείτονος αὐτῆς διὰ δένδρου. Αἱ κυριώτεραι φάσεις ἀξιωματικῶν ἐστρατείας εὐρίσκονται ἐκεῖ κατὰ τάξιν, μεθ' ὧν τῶν διακριτικῶν αὐτῶν σημείων. Τὸ σχέδιον εἶνε χονδροειδές, ὁ χρόνος δὲ ἠλλοίωσε κἄπως τοὺς χρωματισμούς, ἀλλ' οἱ λόγιοι ἀρχαιοδίφαι ἀρύονται ἐκεῖθεν διαφορὰς γνώσεις πολὺ ἐνδιαφερούσας ὡς πρὸς τὴν ἐνδυμασίαν, τὰ ἔθιμα καὶ τὰς συνθηκὰς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, χρησιμεῖ δὲ ὡς παραρτήμα εἰς τὰ ἔθνικα χρονικά τῆς Γαλλίας. Ἡ βελόνη ἦτον ἡδὴ ζωγράφος: ringere acu, ἔλεγον οἱ λατῖνοι, (ζωγραφίζεῖν διὰ βελόνης), κατέστη δὲ ὡς ἐκ τούτου καὶ ἱστορικός.

— Ἐπειτα; μοὶ λέγει ἡ μαθήτριά μου.

— Βλέπω ὅτι μαζί σου πρέπει νὰ σπεύδῃ τις: ἄς πηδήσωμεν λοιπὸν θραυρῶς εἰς τὸν δέκατον ἑβδόμον αἰῶνα: ἐδῶ νέα μεταμόρφωσις, ἡ θέσις τῆς ἡρωίδος ἡμῶν ἀποβαίνει δύσκολος, ἐντελής κατάπτωσις τὴν ἐπαπειλεῖ, ἐξέλιπον τὰ φρούρια μετὰ τῶν γυναικωνιτῶν, οἱ μεγάλοι τιμαριούχοι μετεβλήθησαν εἰς μεγιστᾶνας, αἱ Πυργοδέσποιναί εἰς κυρίας τῆς αὐλῆς. Ἡ κοινωνικὴ ζωὴ ἀπέσπασε μέγα μέρος τῶν εὐγενῶν γυναικῶν τῆς μονασείως τῶν ἀναμίξασα αὐτὰς εἰς τὴν γενικὴν κίνησιν, τῆς ὁποίας τὸ κέντρον ἦτο ἡ Αὐλὴ τῆς Γαλλίας. Τέλος ἡ βιομηχανία ἀντικατέστησε τὰ οἰκιακὰ ἐργόχειρα, αἱ γυναῖκες δὲν κατασκευάζον πλέον τὰ ἐνδύματα τῶν συζύγων οὔτε τῶν ὑπηρετῶν αὐτῶν. Ἡ βελόνη κατέστη κερδοσκοπικὸν ἐργαλεῖον, σύνεργον ἐπιτηδεύματος. Καὶ θὰ περιπέσῃ λοιπὸν ἐκ τῆς χειρὸς τῶν βασιλισσῶν, τῶν νεανίδων καὶ γυναικῶν τῆς ἀριστοκρατίας εἰς τὰς χεῖρας τῆς μισθωτῆς ἐργατικῆς, ἡ θέλει χρησιμεύσει ὡς ὄργανον ἐπουσιώδους ἐργασίας, ἀπλῆς εὐχαριστήσεως; Ἐμπιστέυθητι εἰς αὐτὴν: ἐὰν δὲν εἶνε πλέον τὸ πᾶν, θὰ μείνῃ πάντοτε κάτι τι! θὰ λάβῃ μέρος εἰς τὸ σημαντικώτερον συμβᾶν τοῦ 17ου αἰῶνος, τὴν ἀνατροπὴν τῶν νεανίδων. Ἐπικαλοῦμαι ἐδῶ ἰδίᾳ τὴν προσοχὴν σου, καθότι προσεγγίζομεν εἰς τὴν μάλλιστα ἐνδιαφερούσαν περίοδον τῆς ἡμετέρας ἱστορίας.

Αἱ νεάνιδες τοῦ 17ου αἰῶνος ἐν Γαλλίᾳ ἔσχον τρεῖς διασήμους διδασκάλους: ἓνα ἀρχιεπίσκοπον, μίαν εὐγενῆ Κυρίαν, καὶ τὸν δαιμόνιον ποιητὴν. Τοὺς γνωρίζεις.

— Γνωρίζω τους δύο, τὸν Φενελῶνα καὶ τὴν Κυρίαν de Maintenon, τὸν τρίτον, ὄχι.

— Τὸν Μολιέρον;

— Τὸν Μολιέρον! ἀνέκραξεν ἡ μαθητριά μου· ἀλλ' αἱ «*Λόγια γυναικίαις*» αὐτοῦ δὲν εἶνε ἐπικρίσις τῆς παιδείας τῶν γυναικῶν;

— Ἄς διακρίνωμεν τὰ πράγματα, ὡς ἔλεγον οἱ σχολαστικοί. Ὁ Μολιέρος παίζει διπλοῦν πρόσωπον εἰς τὰς «*λογίας γυναικίαις*» ὁμιλῶν διὰ στόματος τοῦ Χρυσάλου καὶ τοῦ Κλειτάνδρου· ὁ Χρυσάλος ἐπαινεῖ τὰς γυναικίαις τῆς ἄλλοτε διὰ τῶν περιφρήμων στίχων:

« Τὰ οἰκιακά των ἦσαν ἡ σοφὴ των ὁμιλία,
« Ἡ κλωστή καὶ ἡ βελόνη, ἰδοὺ ἔλα τὰ βιβλία,
« Καὶ μ' αὐτὰ ἔκαμναν τότε τὰ προικιὰ τῶν κορι-
[τσιῶν των, κτλ.] »

Ἄλλ' ἄς παραθέσωμεν καὶ τὸν στίχον τοῦ Κλειτάνδρου:

« Δέχομαι ἡ γυνὴ νὰ ἔχη φῶς καὶ γνῶσιν ἀπὸ ἄλα » κτλ.

Πρόσθετες ὅτι εἰς τὴν «*Σχολὴν τῶν γυναικῶν*» ὁ Μολιέρος διαμαρτυρεῖται κατὰ τῆς ἀμαθείας αὐτῶν. Ὅταν ὁ Ἀρνόλφος ἐρωτᾷ τὴν Ἀγνήν τί ἔκαμεν ἐν τῇ ἀπουσίᾳ του, ἐκείνη ἀπαντᾷ:

« Ἐξ ὑποκόμισα θαρρῶ, καὶ ἄλλαις τόσαις σκούφαις ... »

ἀλλ' εἰς τὸ τέλος, ὅταν ἐξανίσταται κατὰ τοῦ ἀπεχθοῦς συστήματος ἀνατροφῆς τοῦ κηδεμόνου της, τί λέγει εἰς αὐτόν; « Ἡξέυρω ὅτι μ' ἔκαμες κτῆνος », ἰδοὺ λοιπὸν ἡ ἀληθὴς τοῦ Μολιέρου ἰδέα. Ὁ Φενελῶν καὶ ἡ Κυρία Maintenon, ὑπέικοντες εἰς τὴν ἰδέαν του ταύτην, συνεχώνευσαν τὸν Χρυσάλον μετὰ τοῦ Κλειτάνδρου, συμβιβάσαντες τὴν βελόνην μετὰ τοῦ βιβλίου. Ἄκουσον καλῶς τὴν φράσιν, «*συμβιβάζω τὴν βελόνην μετὰ τοῦ βιβλίου*», καθότι ἐδῶ ἰδίως ἐγκρίεται τὸ καινοφανές. Ἐδιδάχθης ὅτι ἡ Κυρία Maintenon καθίδρυσεν τὸ Saint-Cyr, ἐκπαιδευτικὸν κατὰστημα νεανίδων, καὶ γνωρίζεις ἐπίσης ὁποῖαν ἀπέδιδε σημασίαν εἰς τὴν καλλιέργειαν τοῦ πνεύματος, ἀφ' οὗ κατ' αἴτησίν της ὁ Ρακίνας ἔγραψε διὰ τὰς μαθητριάς τοῦ καταστήματος τούτου τὴν «*Ἐσθὴρ καὶ Γοθολίαι*. Ἐν τούτοις, ἰδοὺ τί λέγει ἡ ἐξῆς περικοπή ἐπιστολῆς της πρὸς τινὰ τῶν διευθυντριῶν τῆς σχολῆς ταύτης, α. . . Χαίρω πολὺ δι' ὅσα μοι λέγετε περὶ τῶν ἐργοχειρῶν τῶν νεανίδων. Φροντίσατε νὰ τὰ ποικίλλητε ὥστε νὰ μὴ βρῶνυσιν αὐτάς. Νὰ μεταβαίνουσιν ἀπὸ τοῦ καινουργοῦ εἰς τὸ παλαιόν, ἐκ τοῦ ὠραίου εἰς τὸ χονδροειδές, ἐκ τῶν φορεμάτων εἰς τὰς θόβνας, τοὺς πῖλους, τὰς σκούφιας, ὥστε νὰ γνωρίζωσι κάπως ἀπὸ ἄλα. Ἦθελε μᾶλλον συμφέρι εἰς τὸ κατὰστημα νὰ ἐργάζωνται, ἐκάστη περὶ τὸ αὐτὸ πάντοτε, ὅπως τελειοποιῶσι καὶ συντομεύωσι

τὴν ἐργασίαν, ἀλλὰ τοῦτο ἀρμόζει εἰς ἐμπόρους· ὑμεῖς ὡς μητέρες λάβετε καὶ τὰ αἰσθηματὰ τοιαῦτα, διδάσκουσαι εἰς τὰς μαθητριάς σας ὀλίγον ἀπὸ κάθε τι, πρὸς τὸ ἰδίον των συμφέρον ὥστε νὰ εὐχαριστῶνται εἰς τὴν ἐργασίαν». Περαινεῖ δὲ τὴν ἰδέαν αὐτῆς λέγουσα κατωτέρω. «*Λάβετε ὑπ' ὄψιν ὅτι θὰ προμηθεύσωμεν θηταυρὸν εἰς τὰς κόρας μας διὰ τῆς κλίσεως ταύτης· τίποτε ἀναγκαιότερον εἰς τὸ φύλον μας ἢ ἡ ἀγάπη τοῦ ἐργοχειροῦ· αὕτη καθησυχάζει τὰ πάθη, ἐμποδίζει τὰς κακὰς σκέψεις ἐπασχολοῦσα τὸν νοῦν κτλ.*». Βλέπετε τὸν νέον προορισμὸν τῆς βελόνης, γίνεται φάρμακον κατευναστικόν, λαμβάνει μέρος εἰς τὴν ἀνατροφὴν ὡς καθηγητὴς τῆς ἠθικῆς! Ἄκουσον καὶ τὸ τέλος· ἡ Κυρία de Maintenon ἦτο παράδοξον πνεῦμα, θαρραλέον καὶ δειλὸν συγχρόνως, πλήρες πρωτοβουλίας ἀλλὰ καὶ ἐνδοιασμοῦ, χωροῦν ἐπὶ τὰ πρόσω καὶ ὀπισθοχωροῦν βιαίως. Διὰ τῆς «*Ἐσθὴρ καὶ τῆς Γοθολίας*» ῥίπτει εἰς τὴν ἀγωγὴν ἐν πλήρει ποιήσει, διὰ μιᾶς πάλιν ἐπανερχομένη εἰς τὸ θετικόν, τὸ πρακτικὸν καὶ χρήσιμον· διδίδει δὲ τότε διαταγὰς εἰς τὰς διδασκαλίαις ν' ἀποκλείσωσι πᾶσαν ἐργασίαν καλλιτεχνικὴν. «*Τὰ κεντήματα, λέγει, καὶ στολίδια τὰ ἐπὶ μικρῶν τανύστρων ἐκτελούμενα, ἀνάμικτα μετὰ ξύνης καὶ χρυσοῦ, ἐμβάλλουσι τὴν φιλοτιμίαν τῶν κορασιδῶν εἰς κίνησιν καὶ ἐρεθίζουσιν ἀντὶ νὰ καταπραῦνωσι. Προτιμῶ αἱ νεανίδες μας νὰ νήθωσι καὶ ῥάπτωσι ξένα, λαμβάνουσαι ἀνὰ πέντε σολδία ὡς ἀντίτιμον τῆς ἐργασίας των, παρὰ νὰ χάνωσι τὸν καιρὸν των εἰς τὰς ἐπιβλαβεῖς ταύτας μηδαμινότητας. Ἐὰν τοῦτο ταῖς συμβῇ, προσέθετε γελῶσα, θὰ ἐπανεέλθω ἐκ τοῦ ἄλλου κόσμου, καὶ θὰ κάμω μεγάλον πάταγον, ὅπως ἐκφοβίσω ὅσας ἤθελον καταγίνει εἰς ἔργα ἐπὶ τοσοῦτον ἐναντία τῶν ὀδηγιῶν μου.*»

Εὐτυχῶς ὁ ἀρχιεπίσκοπος ἦτο παρὼν, ὥστε νὰ διορθῶν τὴν Μαρκησίαν. Ὁ Φενελῶν εἶχε τὸ πνεῦμα πολλῶ μᾶλλον καλλιτεχνικὸν ἐκείνης. Εἰς τὴν θαυμασίαν πραγματείαν του «*περὶ ἀνατροφῆς τῶν κορασιῶν*» λέγει που αὐχόμενος εἰς τὰς νεανίδας ἐργόχειρα, τὴν κατεργασίαν τῶν ὁποίων ἡ καλλιτεχνία νὰ καθιστᾷ μᾶλλον εὐάρεστον, νὰ χρησιμεύωσι δὲ αὐταῖς καὶ εἰς τὴν ἐκμάθησιν τῆς ἰχνογραφίας καὶ ζωγραφικῆς· ἀναμιγνύουσαι τὰς δύο ταύτας τέχνας εἰς τὰ κεντήματά των θὰ ἐκτελῶσι χειροτεχνήματα ποικίλα καὶ ὠραῖα, ἀλλὰ καὶ εὐγενῆ, ἐπομένως ἀνώτερα τῶν ἀτάκτων ἰδιοτροπιῶν τοῦ συρμού.» Ἀδύνατον νὰ χαραχθῇ μὲ λεπτότερον καὶ ἀβρότερον τρόπον ἕως ποῦ πρέπει νὰ προχωρήσῃ τις καὶ ποῦ πρέπει νὰ σταθῇ. Τέλος εἰς τὸν δέκατον ἑβδομον αἰῶνα ἀνευρίσκω τὴν βελόνην καὶ εἰς τὴν πολιτικὴν.

— Εἰς τὴν πολιτικὴν; ὄχι δά!

— Οἱ διδάσκαλοί σου, δὲν ἔμαθον ὅτι ἡ Κυρία de Maintenon ἦτο παροῦσα εἰς ὅλα τὰ ὑπουργικὰ συμβούλια, καθημένη εἰς γωνίαν παρὰ τοῦ βασιλέως; Διατὶ τοῦτο ἢ διὰ τὴν ἀκούη τὰ πάντα, χωρὶς νὰ φαίνεται ὅτι τὸ ἐπιδιώκει; Ἄλλ' εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ στρατάρχου de Noailles ἀναφέρεται γεγονός, ἔτι χαρακτηριστικώτερον, καὶ περὶ τοῦ ὁποίου πιθανῶς οὐδέποτε σοὶ ὠμίλησαν. Φιλίππου τοῦ πέμπτου, βασιλέως τῆς Ἰσπανίας, ἀναχωρήσαντος διὰ τὸν πόλεμον τῆς Ἰταλίας, ἡ ἀντιβασιλεία περιῆλθε, κατὰ τὰ εἰθισμένα εἰς τὴν νεαρὰν βασιλίαν Λουίζαν τῆς Σαβοΐας, ἧτις δεκατετραετίς ἦτο ἀγχίνους καὶ πνευματώδης, ὑπὲρ τὴν ἡλικίαν τῆς. Οὐδὲν ὠριμάζει τοσοῦτον ὅσον ἡ γειννάσις τοῦ θρόνου, ὅταν δὲν ἀποζωοῖ. Δεκατεσσάρων ἐτῶν λοιπὸν προήδρευεν τὸ ὑπουργικὸν συμβούλιον οἱ ὑπουργοί, ὀλιγοροῦντες τῆς μικρᾶς νεάνιδος τὴν παρουσίαν, ἐφλυάρουν συζητοῦντες περὶ διαφόρων συμφερόντων, ἐκτὸς τῶν τῆς Ἰσπανίας. Ἡ Λουίζα προσβάλλεται, ἐκλαμβάνουσα τοῦτο ὡς δείγμα περιφρονήσεως πρὸς αὐτὴν καὶ ἀμελείας περὶ τὰ κοινὰ πράγματα. Ἄλλὰ δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ παραπονεθῆ πρὸς τοσοῦτον σοβαρὰ πρόσωπα, Ἐπινοεῖ τότε, παρακινήθεισα ἴσως καὶ ὑπὸ τῆς Κας des Ursins, τρόπον θεατρικὸν ἢ ἐάν τὸ προτιμᾷ, γυναικεῖον. Τὴν στιγμήν, καθ' ἣν ἤρχισε ποτὲ ἡ φλυαρία τῶν ὑπουργῶν ἐξάγει ἐκ τοῦ θυλακίου τῆς τὸ ἐργόχειρόν τῆς καὶ ἐργάζεται· οὗτοι ἀποροῦντες ἠρώτησαν τὸν λόγον «Εἶνε ἀπλοῦς, τοῖς ἀπαντᾷ ἐκεῖνη μειδιῶσα· ὁμιλεῖτε περὶ τῶν ὑποθέσεων σας· αὐταὶ δὲν μ' ἐνδιαφέρουσι καὶ ἐργάζομαι, διὰ νὰ μὴ ἀκούω. Ἐνοήσαντες ἐκεῖνοι ἐγέλασαν· ἐκτοτε ὅμως τὸ συμβούλιον μετεβλήθη εἰς εὐπρεπὲς συμβούλιον τῆς Ἐπικρατείας, καὶ ἐάν ποτε ἐπανελήθησαν αἱ παρεκβάσεις, ἤρκεσεν εἰς τὴν μικρὰν βασιλίαν νὰ φέρῃ τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ σάκκου τῆς, ὅπως ἐπανελήθη ἡ τάξις καὶ ἀνακτήσῃ ἡ πολιτικὴ τὰ δικαιώματά τῆς.

Ἄχ! τί ὠρξία ἱστορία! οὕτω μοὶ ἀρέσουν τὰ μαθήματα.

(Ἔπεται τὸ τέλος)

ΚΑΛΕΡΕΤΗ ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗ

ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΑ ΓΑΜΩΝ

Εἶνε λυπηρὸν ἀλλ' ἀληθές ὅτι οἱ πλείστοι τῶν νῦν γάμων συνομολογοῦνται, ὡς ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐμπορικαὶ πράξεις. Γάμοι περὶ τῶν ὁποίων ἡ καρδία ἀποκλειστικῶς ἀποφάσκειται καὶ ὄχι τὰ

χρήματα εἰσὶ τόσον σπάνιον πράγμα ὅσον ὁ ἄσπρος κόραξ. Τὰ πολυάριθμα προμηθευτικὰ γραφεῖα τὰ ὑπάρχοντα εἰς τὰς πλείστας πόλεις τῆς Εὐρώπης, καὶ αἱ δημοσιεύμεναι ἀγγελίαι εἰς τὰς ἐφημερίδας ἀποδεικνύουσι τρανώτατα, πόσον ἐμπορικῶς ἐξασκεῖ ὁ σημερινὸς κόσμος τὴν συνομολόγησιν τοῦ γάμου, διότι συνήθωςπραγματεύονται περὶ χρημάτων, τὴν δὲ γυναικὰ λαμβάνουσιν ὡς ἔρμα. Συμπάθεια, ἔρως ἀρμονία χαρακτηρῶν, ὅλα ταῦτα εἶνε πάρεργα; Περὶ τούτων οὐδὲ μνεῖα γίνεται. Τὸ κυριώτατον εἶνε ἡ ἀπάντησις εἰς τὴν ἀκόλουθον ἐρώτησιν: «Μὲ τί προικίζεται;» Εἰς τῶν φίλων μου ἐπισκεφθεὶς ἄλλοτε ἐν τοιοῦτον γραφεῖον μοὶ διηγήθη τὰ ἐξῆς.

Ἐντὸς πολυτελοῦς αἰθούσης μὲ ὑπεδέχθη σεβασμία κατὰ τὰ φαινόμενα κυρία, ἧτις μετὰ πολλὰ ἄλλα μὲ ἠρώτησε τὴν ἡλικίαν μου, τὸ ἐπιτήδευμά μου καὶ τὰς ἰδιαιτέρας κλίσεις μου ὡς πρὸς τὴν μέλλουσαν σύζυγόν μου, εἶτα δὲ μοὶ ἐδήλωσεν, ὅτι εἶνε εὐτυχῶς εἰς θέσιν νὰ μοὶ συστήσῃ κυρίαν ἀνταποκρινομένην καθ' ὅλα εἰς τὰς ἀπαιτήσεις μου. Κατόπιν ἐνεφανίσθη γέρον πελάτης φέρων ἐπὶ τῆς γαμπῆς του ρινὸς δίοπτρα.

— Κύριε, τῷ εἶπεν ἡ προμηθεύτρια, τὸ γραφεῖόν μας δὲν εἶνε ἐξ ἐκείνων τὰ ὁποῖα λαμβάνουσι μεγάλα ποσὰ ἢ ἀπαιτοῦσι μερίδα τῆς προικῆς· τὸναντίον αἱ ἀπαιτήσεις μας εἶνε μικραὶ καὶ διὰ τοῦτο εὐκολώτατα πραγματοποιοῦνται τὰ συνοικέσια. Ἄλλὰ δι' ἀναπόφευκτα ἔξοδα, σὰς παρακαλῶ, νὰ καταθέσητε 10 μάρκα καὶ οὕτω θὰ σὰς παρέξω εὐκαιρίαν νὰ ἴδητε τὴν μελλοντομένην σας. Εἶνε πλουσία, μεμορφωμένη καὶ ἐκ καλῆς οἰκογενείας. Ἐπειδὴ δὲ εἶνε ἠναγκασμένη νὰ συνάψῃ ἐντὸς ὀλίγου γάμου, ὃν αὐτὴ ἀποδοκιμάζει, κατέφυγεν εἰς ἐμὲ ὅπως διὰ τοῦ ἀπλοῦ τούτου μέσου δοκιμάσῃ ἄλλως τὴν τύχην τῆς. Εἶνε ὀρφανὴ καὶ κατὰ συνήθειαν κυρία τῆς περιουσίας τῆς.

Μετὰ τὰς ἐλκυστικὰς ταύτας ὑποσχέσεις κατέθεσεν ὁ γέρον κύριος τὰ 10 μάρκα καὶ οὕτω ὠδηγήθη διὰ μακροῦ καὶ στενοῦ διαδρόμου εἰς τὸ δωμάτιον, ὅπου διὰ τοῦ μικροῦ ἐπὶ τῆς θύρας παραθύρου ἔμελλε νὰ ἴδῃ τὴν ἐν λόγῳ κυρίαν περιπατοῦσαν ἐν τῷ πλησιοχώρῳ δωματίῳ. Ἡ νεάνις ἦτο πραγματικῶς ὠρξία, διὰ τοῦτο ὁ φίλος χωρὶς νὰ σκεφθῆ πολὺ ἐδήλωσεν ὅτι τοῦ ἀρέσκει.

— Ἐὰν ἔχη οὕτως, τὸ ἡμισυ τῆς πράξεως εἶνε ἤδη τετελεσμένον, ἀπεκρίθη ἡ προμηθεύτρια. Τώρα τὸ πράγμα ἐξακρᾶται ἐκ τῆς νέας, δηλ. ἀν' αὐτὴν σὰς εὐρίσκη τῆς ἀρεσκείας τῆς.

Τὸν ὠδήγησαν τότε εἰς ἄλλο δωμάτιον ἐπάντες αὐτῷ νὰ περιπατήσῃ ἐπ' ὀλίγον, καὶ τοῦτου γενομένου, ὠδηγήθη πάλιν εἰς τὴν αἰ-